

XUÂN BÌNH TUẤT 1946, BÁC HỒ ĐI CHÚC TẾT

Nguyễn Xuyên

Tết Bình Tuất 1946 là Tết Độc lập đầu tiên của nước ta. Thực dân Pháp đã gây hấn ở Nam bộ, bắt đầu cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam lần thứ hai. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã gửi Thư chúc Tết đồng bào và chiến sĩ cả nước:

“Hôm nay là mồng một Tết năm Bình Tuất. Ngày Tết đầu tiên của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Tôi thay mặt Chính phủ chúc đồng bào năm mới muôn sự tốt lành.

Tôi riêng chúc các gia quyến của các chiến sĩ thân yêu, năm mới vui vẻ.

Năm mới, đồng bào ta sẽ phấn đấu cho một đời sống mới, ai cũng góp sức vào cuộc kháng chiến lâu dài, để làm cho nước ta được hoàn toàn tự do độc lập.

Năm mới, đồng bào ta đoàn kết chặt chẽ, tranh đấu càng mạnh, sản xuất càng nhiều. Chúc đồng bào:

*Trong năm Bình Tuất mới
Muôn việc đều tiến tới
Kiến quốc chóng thành công
Kháng chiến mau thắng lợi.*

...Trong khi đồng bào ở hậu phương đốt hương trầm để thờ phụng Tổ tiên, thì các chiến sĩ ở tiền phương dùng súng đạn để giữ gìn Tổ quốc. Trong khi đồng bào ở hậu phương rót rượu mừng xuân, thì các chiến sĩ ở tiền phương tuốt gươm giết giặc, Các chiến sĩ hăng hái chống địch, để cho đồng bào được an toàn mừng xuân...”⁽¹⁾

Đêm 30 Tết, trời se lạnh, mọi người đang náo nức chờ đón mùa xuân mới, từ nhà số 8 phố Lê Thái Tổ, Hà Nội, nơi ở của Bác lúc bấy giờ, Người bí mật tản bộ, hòa vào dòng người đi lễ, hái lộc xuân ở Đền Ngọc Sơn - một trong những nơi thiêng liêng ở thủ đô. Rồi Người lên xe, đến thăm một số gia đình lao động nghèo ở phố Khâm Thiên và Tạ Hiện. Được gặp vị Chủ tịch kính yêu, các gia đình đều ngạc nhiên, cảm động đến rơi nước mắt. Khi Bác ra về, mọi người trong gia đình đều muốn Người lưu lại lâu hơn nữa.

Sau đó, Bác đi chúc Tết một số nhà trí thức tiêu biểu ở Thủ đô. Nơi Bác đến đầu tiên là gia đình bác sĩ Trần Duy Hưng, Chủ tịch Ủy ban Hành chính Hà Nội, ở phố Hàng Bông - Thợ Nhuộm. Người bước chân vào nhà trong lúc cả gia đình bác sĩ đang vui vẻ quay quần đón xuân. Phu nhân bác sĩ vội mang bánh mứt, hoa quả ra mời Bác. Các con nhỏ của bác sĩ tíu tít sà vào lòng Bác. Nhân lúc đang vui, bác sĩ Trần Duy Hưng bày tỏ nỗi lo lắng của mình về trách nhiệm quá lớn được Bác và Chính phủ giao cho. Bác ôn tồn động viên: “Bác có làm Chủ tịch nước bao giờ đâu, nhưng nhân dân giao phó thì phải nhận. Chú cũng vậy, hãy cứ làm đi rồi sẽ quen”. Nghe Bác nói, bác sĩ không báo cáo gì thêm mà chỉ hứa với Bác sẽ cố gắng hoàn thành nhiệm vụ được giao.

Rời nhà bác sĩ Trần Duy Hưng, Bác đến nhà giáo sư Nguyễn Xiển, ở số 22 phố Lý Thái Tổ. Giáo sư là Chủ tịch Ủy ban Hành chính Bắc Bộ, kiêm Giám đốc Nha Khí tượng Việt Nam. Vợ chồng giáo sư mời Bác dùng cơm cùng gia đình và xem các con ông bà biểu diễn vở kịch ngắn Trần Bình Trọng, kể chuyện Trần Quốc Toản. Bữa cơm có mấy món ăn do bà Xiển tự tay nấu hợp khẩu vị của Bác. Bác rất vui. Trước khi ra về, Bác chỉ thị cho giáo sư Nguyễn Xiển với cương vị là Chủ tịch Ủy ban Hành chính Bắc Bộ phải khẩn trương tổ chức chỉ đạo hàn khẩu một số đoạn đê bị vỡ ở Thái Bình và Nam Định. Trong lúc đang còn nạn đói, khó huy động nhân lực trong dân, giáo sư Xiển đề nghị phương án vận động các nhà thầu khoán tham gia thực hiện và được Bác đồng ý.

Gia đình thứ ba Bác đến chúc Tết là nhà giáo sư Tôn Thất Tùng, ở phố Hàng Bông. Giáo sư Tùng rất sung sướng được đón Bác. Người thấy ông bà vừa mới sinh cháu trai rất kháu khỉnh, giống cha như đúc. Bác hỏi gia đình đã đặt tên cho cháu chưa. Giáo sư Tùng thưa xin Bác đặt tên cho cháu. Bác nói: “Chú tên Tùng, con trai phải lấy tên là Bách. Tôn Thất Bách”. Đó chính là Phó Giáo sư - Viện sĩ - Nhà giáo nhân dân - Bác sĩ Tôn Thất Bách, từng là đại biểu Quốc hội các khóa IX, X và XI và là Phó Chủ nhiệm Ủy ban các vấn đề xã hội của Quốc hội khóa XI. Từ đó, giáo sư Tôn Thất Tùng thường xuyên gần gũi Bác Hồ, nhủ một bác sĩ chăm sóc sức khỏe cho Người. Toàn quốc kháng chiến, giáo sư theo Bác lên chiến khu, lập Trường đại học Y để đào tạo cán bộ y khoa cho cách mạng và xây dựng bệnh viện dã chiến để chữa bệnh cho chiến sĩ và nhân dân. Giáo sư Tôn Thất Tùng đã trọn đời thực hiện lời hứa với Bác: “Xin mãi mãi theo con đường nghiên cứu khoa học phục vụ nhân dân, phụng sự Tổ quốc”.

Bác Hồ là một đại trí thức, một danh nhân văn hóa của thế giới, một thiên tài của nhân loại thế kỷ 20. Với con mắt một trí thức lớn của thời đại, Người luôn luôn đặt niềm tin và trọng dụng tầng lớp trí thức ưu tú, tạo điều kiện cho họ được cống hiến, được thể hiện đầy đủ nhất tài năng và trách nhiệm của mình trong sự nghiệp chung của dân tộc.

Đông đảo trí thức tiêu biểu, tuy mỗi người mỗi hoàn cảnh, nhưng tất cả đều tin phục Chủ tịch Hồ Chí Minh để rồi một lòng một dạ đi theo cách mạng và đã đóng góp phần tích cực nhất của đời mình cho đất nước.

⁽¹⁾ Hồ Chí Minh Toàn tập – NXB Chính trị Quốc gia – H – 1995 – T 4 – tr 169 -170